

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Enheten för digital infrastruktur och säkerhet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.dis@regeringskansliet.se

2026-03-30

Lantmäteriets dnr: LM2025/164381

Mottagarens dnr: FI2025/02424

Yttrande över betänkandet *Snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinfrastruktur* (SOU 2025:110)

Sammanfattning

- Lantmäteriet anser att myndigheten bör undantas skyldigheterna i GIA avseende tillträde till befintlig fysisk infrastruktur.
- Lantmäteriet delar utredningens bedömning att GIA inte kan anses innehålla någon reglering om inom vilken tidsfrist ett ledningsbeslut enligt ledningsrättslagen ska fattas.
- Lantmäteriet bedömer att bestämmelserna om operatörens möjlighet att begära ersättning för skada till följd av att en behörig myndighet inte har efterlevt tidsfrist samt att möte i vissa fall ska hållas för att underlätta antagandet av ett beslut om tillståndsansökan inte är tillämpliga för ledningsförrättningar. Lantmäteriet anser att detta bör förtydligas i den fortsatta beredningen av förslagen.
- Lantmäteriet tillstyrker utredningens förslag att tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan enligt GIA inte ska tillämpas i Sverige.
- Lantmäteriet vill lyfta vikten av att frågor avseende den nationella tillståndsprocessen för sjökabelförläggning ses över. Det kan med fördel samordnas med den vidare beredningen av utestående frågor från betänkandet *Gränser i havet* (SOU 2015:10).
- Lantmäteriet tillstyrker förslaget att utse PTS som ansvarig myndighet för den centrala informationspunkten.
- Lantmäteriet delar utredningens uppfattning att det vore ändamålsenligt om befintliga system kan utnyttjas vid utformningen av tillståndsdelen av den centrala informationspunkten.

Lantmäteriets ståndpunkter och skälen för dem redovisas i detalj nedan. Rubriker och numrering motsvarar i huvudsak betänkandets disposition.

8.4 Undantag från vissa skyldigheter för vissa offentliga organ (s. 132 ff.)

Utredningen föreslår att sådana myndigheter eller offentliga bolag vars huvuduppdrag rör totalförsvaret, styrning av landet, polisverksamhet och annan brottsutredande verksamhet eller Sveriges säkerhet i övrigt undantas från skyldigheterna i GIA avseende tillträde till befintlig fysisk infrastruktur. Undantaget motiveras med att många sådana myndigheters eller bolags infrastruktur omfattas normalt av säkerhetsskyddslagstiftning som förbjuder tillträde för obehöriga. Av säkerhetsskäl anser utredningen därför att det inte heller är lämpligt att sådana offentliga organ till exempel tvingas motivera varför tillträde till infrastruktur eller samordning av bygg- och anläggningsprojekt inte kan medges eller att de blir part i ett tvistlösningsförfarande (s. 134).

Lantmäteriet hanterar stora mängder information om Sveriges fastigheter och landgeografiska förhållanden, en del av den informationen är känslig ur totalförsvarysynpunkt. Vidare deltar myndigheten i ett arbete tillsammans med flera andra myndigheter för att ta fram förslag till varaktiga former för samordnad, säker och kostnadseffektiv it-drift. Tanken är att på grundval av existerande it-drift hos Lantmäteriet och genom ytterligare förmågeuppbyggnad möjliggöra mottagande av andra myndigheters drift. Med anledning av ovanstående verksamhet, och de krav på säkerhetsskydd och informationssäkerhet som den medför, anser Lantmäteriet att kompletteringsförordningens bestämmelser om undantag även ska gälla Lantmäteriet. Att tvingas bereda tillträde till fysisk infrastruktur kan medföra svåröverblickbara risker för Lantmäteriet ur ett säkerhetsskydds- och informationssäkerhetsperspektiv.

13.6.2 Våra förslag och bedömningar (s. 212)

Ledningsrättslagen (s. 213 f.)

Lantmäteriet delar utredningens bedömning att GIA inte kan anses innehålla någon reglering om inom vilken tidsfrist ett ledningsbeslut enligt ledningsrättslagen ska fattas, av de skäl som utredningen framför. Så som utredningen konstaterar regleras tidsfrist inom vilken ett ledningsbeslut ska fattas i 23 a § ledningsrättslagen och Lantmäteriet delar utredningens bedömning att utformningen av bestämmelsen inte behöver ändras med anledning av artikel 7.6 i GIA.

Lantmäteriet anser dock att författningskommentarerna bör förtydligas i den fortsatta beredningen av förslagen så att de innehåller ett klargörande om att tidsfristerna inte omfattar ledningsbeslut, i linje med vad som framförs på s. 213 f. i betänkandet.

14.3.3 Ny skadestandsbestämmelse

Av artikel 8.2 a i GIA följer att medlemsstaterna får avvika från bestämmelsen i artikel 8.1 om tyst godkännande om operatören har tillgång till ett rättsmedel som gör det möjligt för operatören att begära ersättning för skada till följd av att en behörig myndighet inte har efterlevt tidsfristen i artikel 7.5.

Som framgår av avsnitt 13.6.2 ovan kan GIA inte anses innehålla någon reglering om inom vilken tidsfrist ett ledningsbeslut ska fattas. Ledningsförrättningar är därutöver uttryckligen undantagna bestämmelserna om tyst godkännande enligt artikel 8.1 andra stycket, första meningen i GIA. Lantmäteriet anser därför att det inte kan bli tal om att avvika från bestämmelsen om tyst godkännande avseende ledningsrätt. En följd av detta är att bestämmelserna i artikel 8.2 a gällande ersättning för skada inte heller är tillämpliga på ledningsförrättningar. Lantmäteriet anser att detta bör förtydligas i den fortsatta beredningen av förslagen, se kommentaren om otydliga författningskommentarer i avsnitt 13.6.2 ovan.

14.4 Avvikande från bestämmelsen om tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan inom tillämpliga tidsfrister (s. 230)

Som noterats i avsnitt 14.3.3 ovan så är ledningsförrättningar uttryckligen undantagna från bestämmelserna om tyst godkännande. Vad gäller övriga förfaranden så anser Lantmäteriet att införandet av tyst godkännande skulle medföra betydande problem eftersom det är en rättsfigur som är främmande för svensk rättsordning. Lantmäteriet tillstyrker därför utredningens förslag att tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan enligt GIA inte ska tillämpas i Sverige.

14.5 Möte för att underlätta antagandet av ett beslut om tillståndsansökan (s. 230 ff.)

Om möjligheten till undantag från bestämmelsen om tyst godkännande utnyttjas finns det i artikel 8.3 i GIA bestämmelser som reglerar att ett möte i vissa fall ska hållas för att underlätta antagandet av ett beslut om tillståndsansökan.

Av samma skäl som redovisas i avsnitt 14.3.3 ovan anser Lantmäteriet att bestämmelserna i artikel 8.3 gällande möten inte är tillämpliga på ledningsförrättningar. Detta bör tydliggöras i den fortsatta beredningen av förslagen, se kommentaren om otydliga författningskommentarer i avsnitt 13.6.2 ovan.

16.4 Problem vid sjökabelförläggning (s. 243 ff.)

Utredningen har inte närmare genomlyst frågor avseende den nationella tillståndsprocessen för sjökabelförläggning då detta setts som utanför uppdraget och tiden inte heller räckt till.

Lantmäteriet vill lyfta vikten av att en översyn av dessa frågor genomförs framöver. Det kan med fördel samordnas med den vidare beredningen av utestående frågor från betänkandet *Gränser i havet* (SOU 2015:10). Det gäller bland annat frågor kring visualiserad gräns i fastighetsregistret mellan enskilt och allmänt vattenområde samt register eller liknande avseende dispositionsrätter i allmänt vattenområde. Dessa utestående frågor är av betydelse avseende verksamheter i vattenområdet och för samlad marin fastighetsinformation, ett så kallat marint cadastre.

19.2 Myndighet med ansvar för den centrala informationspunkten (s. 279 ff.)

Lantmäteriet tillstyrker förslaget att utse PTS som ansvarig myndighet för den centrala informationspunkten, av de skäl som utredningen framför.

Vad gäller utformningen och uppbyggnaden av den centrala informationspunkten vill Lantmäteriet betona vikten av att myndigheten tidigt involveras i arbetet. Lantmäteriet har ett nationellt samordningsansvar för produktion, samverkan, tillhandahållande och utveckling inom området för geografisk information och fastighetsinformation.¹ Inom Lantmäteriet finns även Geodatarådet som ger råd i frågor som rör Lantmäteriets samordnande roll inom området för geografisk information och fastighetsinformation.² Lantmäteriet ser att en närmare samordning av arbetet med den centrala informationspunkten med Lantmäteriets arbete med den nationella geodataplattformen³ och smartare samhällsbyggnadsprocess⁴ kan ge fördelar vad gäller interoperabilitet, synergieffekter och åtkomst till information på ett säkert, snabbt och tillgängligt sätt.

19.4.2 Våra förslag och bedömningar (s. 295 ff.)

Lantmäteriet delar utredningens uppfattning att det vore ändamålsenligt om befintliga system kan utnyttjas vid utformningen av tillståndsdelen av den centrala informationspunkten (s. 297). Lantmåterimyndigheternas verksamhet är avgiftsfinansierad⁵ och kostnaden för lantmåterimyndighetens arbete i ett ledningsrättsärende betalas som huvudregel av ledningsrättshavaren⁶. För en rationell och kostnadseffektiv

¹ 4 § f förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet.

² 19 § Förordningen med instruktion för Lantmäteriet.

³ Se mer information om plattformen på Lantmäteriets webbplats: <https://www.lantmateriet.se/sv/nationella-geodataplattformen/>.

⁴ Se mer information om arbetet på Lantmäteriets webbplats: <https://www.lantmateriet.se/sv/smartare-samhallsbyggnadsprocess/>.

⁵ Se mer information om kostnader på Lantmäteriets webbplats: <https://www.lantmateriet.se/sv/fastighet-och-mark/forandra-lagg-ihop-eller-dela/vad-kommer-det-att-kosta/>.

⁶ 27 § ledningsrättslagen (1973:1144).

hantering av dessa ärenden är det således önskvärt att myndigheterna inte behöver använda och administrera flera system parallellt.

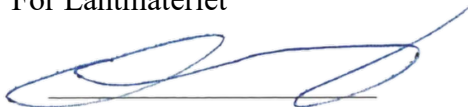
Formuleringen i artikel 7.3 som utredningen bygger sin bedömning på är densamma för både möjligheten att göra en ansökan och få information om ansökans status. Samma bedömning gällande möjligheten att göra ansökan borde därför kunna tillämpas på möjligheten att få information om ansökans status. Det borde med andra ord vara ändamålsenligt att länka till befintliga system, i den utsträckning sådana finns.⁷

Utredningens förslag till kompletteringsförordning kan dock läsas som att informationen om ansökans status måste skickas via den centrala informationspunkten, vilket skulle innebära att myndigheterna behöver använda flera system parallellt. Artikel 7.3 i GIA anger att alla operatörer ska ha rätt att via en central informationspunkt få information om sin ansökans status. Förslaget till 2 kap. 4 § kompletteringsförordning anger i stället att den behöriga myndighet som prövar den aktuella ansökan ska lämna information om ansökans status via den centrala informationspunkten. Myndigheten skulle kunna säkerställa att operatören får information via informationspunkten genom att informationspunkten länkar till myndighetens befintliga e-tjänst där information om ansökans status lämnas. På så sätt torde kraven i artikel 7.3 i GIA uppfyllas, utan att myndigheten behöver skicka information via informationspunkten eller hantera parallella system. Lantmäteriet anser att en sådan ordning vore att föredra.

Beslutande

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Fredrik Holmberg. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande generaldirektören Anders Lundquist, verksamhetsområdeschefen Arwid Dahlberg, enhetschefen Catharina Hökby, verksamhetsutvecklaren Malin Stenbeck och lantmätaren Johan Modig (den sistnämnda föredragande) medverkat.

För Lantmäteriet

Fredrik Holmberg

⁷ Lantmäteriet har en e-tjänst i vilken det går att följa och komplettera pågående ärenden: <https://www.lantmateriet.se/sv/fastighet-och-mark/forandra-lagg-ihop-eller-deja-ansok-folj-eller-komplettera-ett-arende/>.